

İPEK ÇALIŞLAR'DAN 'LATİFE HANIM'

Gelin kahraman...

Kadının görünmez kılındığı bir toplumda geri planda kalamayan hatta gereğinden fazla öne çıkan bir figür Latife.

HAKAN TİMUÇİN

Latife Hanım, Halide Edip ve Atatürk gibi birbirleriyle güçlü bağlantıları olan, tarihe iz bırakmış bireylerin biyografilerini yazmak size neler hissettirdi? Birbirleriyle olan ilişkileri **kitapları** yazarken işinizi kolaylaştırdı mı?

Kendimi iyi hissettirdi. Biyografi yazımı çok emek isteyen bir iş. Ama aynı dönemden üç insanı yazmak dönemi ve o insanları çok iyi tanımanı sağladı. Üç **kitap** da birbirini tamamladı.

■ Geçtiğimiz yıl yayımladığımız Atatürk kitabıyla birlikte aslında bir anlamda da puzzle'in eksik parçasını da tamamlamış olduk. Muhtemelen artık Latife Hanım da

ha iyi tanıyor, Atatürk'le olan ilişkisini daha iyi analiz edebiliyoruzdur. Neler söylemek istersiniz?

Doğru. Latife Hanım ve Halide Edip'i yazarken, farkında olmadan Atatürk kitabım için de çalışmışım. Latife'yi tanıdığım için Atatürk'ü daha iyi anladım. Atatürk'ü derinlemesine tanıdıktan sonra, Latife'yi de daha iyi anladım.

■ Sizi biyografi yazmaya iten ve ötekilerden ayıran nedenler neler?

Ben TRT yıllarımın ardından hep dergiler için çalıştım. Çıkarttığım dergiler insan hikâyelerine dayanıyordu. Bir iki sayfalık biyografi yazmak için en az on sayfalık bilgi toplardım. Zaman içinde biyografi bilgisi toplamak, yazmak benim için zevkli bir uğraş haline geldi. 2004 yılında Cumhuriyet gazetesinden ayrıldım. Latife Hanım'ın bilinmezliklerle dolu hayatını yazarak biyografi yazarlığına başladım.

Çok fazla kaynak kullanıyorum ve kaynaklarımı okurla paylaşıyorum. Pek de kolay

olmayan bir yöntemle başvuruyorum, dipnot kullanıyorum. Biyografinin gerçekliği, okuyanı etkiliyor. Okur, ya da bir başka araştırmacı benim bıraktığım yerden araştırmaya devam edebiliyor.

■ Latife Hanım'ı yazarken hangi kaynaklardan yararlandınız? Yazılış sürecine ilişkin neler söyleyeceksiniz?

Çalışmaya Atatürk üzerine yazılmış **kitap**larla başladım. Daha sonra Uluslararası basının Latife Hanım'a büyük yer ayırdığını keşfettim. Bu anlatılar kitabımı olağanüstü zenginleştirdi. Latife Hanım'ın ailesi ile çok uzun görüşmeler yaptım. Onu tanımış kişilerden hayatta olanlar ile konuştum. Bu zengin malzemeyi, harmanlayıp keyifli bir dille anlatmak için günlerce çalıştım.

■ Bir hemcinsiniz olarak Latife Hanım'a karşı ne ölçüde objektif olabildiğinizi düşünüyorsunuz? Kitabın feminist bir yanı da var mı?

Okurlarım çok objektif olduğumu söylediler. Ben de yeniden okuduğumda okuru

çok özgür bıraktığımı fark ettim. Yani ille de Latife'yi sevin, onu haklı bulun gibi bir zorlamam yok gibi. Latife Hanım'ın da kitabın da feminist bir yanı var tabii ki.

■ Atatürk söz konusu olduğunda öteki figürlerin onun gölgesinde ve geri planda kalması kaçınılmaz gibi görünüyor, bunun zorluklarını Latife Hanım kitabınızda hissettiniz mi?

Bu dediğiniz doğru ancak, Latife ile birlikte her şey değişmiş. Kadının görünmez kılındığı bir toplumda Amerikalı gazetecilere çay ikram eden bir Latife anında bütün dikkatleri üzerine topluyor. Latife geri planda kalamayan bir kadın. Hatta gereğinden fazla öne çıkarılmış, diyebiliriz. O gün çıkan haberlerden birinin başlığı şöyle: "Gelin kahramanı gölgede bırakıyor!" Batılı gazeteci için Mustafa Kemal, evlendiği kadınla birlikte harem geleceğine nokta koymuş oluyor. ■

Latife Hanım / İpek Çalışlar / Yapı Kredi Yayınları / 472 s. / 2019